

сектором, оскільки слугують зручним інструментом отримання переваг за рахунок привілейованого становища.

Список використаних джерел

1. Фактори які впливають на поширення корупції в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sd.netua/2012/03/08/&ktori-yaki-vplivayut-na-poshirennya-korupciyi.html. – Назва з екрана.

2. Перов Є. В. Теневая экономика как признак конфликтогенности экономической системы общества / Є. В. Перов. – Вестник ВГУ. – 2016. – № 3. – С. 10–17. – (Серия «Экономика и управление»).

3. Ямилов Р. М. Непотическая экономика: непотические отношения в экономике [Электронный ресурс] / Р. М. Ямилов // Экономика и менеджмент инновационных технологий. – 2015. – № 8. – Режим доступа: <http://ekonomika.snauka.ru/2015/08/9542>. – Загл. с экрана.

4. Краус Н. М. Детермінанти тіньової економіки в інноваційних умовах господарювання : монографія / Н. М. Краус. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 148 с.

Єфімов В. В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри оперативнорозшукової діяльності та спеціальної техніки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ДИРИЖИЗМУ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Нині у науковій літературі домінує думка, що проблема тіньової економіки набула загальнодержавного значення. Головною метою для деяких суб'єктів господарювання постає отримання надприбутків. Вони не замислюються про те, чи не обернеться ця діяльність збитками для інших галузей, чи не зашкодить економічному здоров'ю нації. До того ж, треба

звертати увагу на прибутки, які містять ознаки злочинного походження. Можливість зосередження таких значних розмірів злочинних капіталів зумовлює відтворення кримінального промислу, що змінює легальні форми суспільно-економічних відносин на тіньові.

В агропромисловому комплексі (АПК) приховано 20 % тіньової економіки України [1].

Особливої уваги заслуговує переробна галузь АПК, де активно застосовують механізми виготовлення неврахованої продукції, тобто тієї, що виготовляється під прикриттям законної господарської діяльності. Найбільш вражені проникненням злочинних інтересів є сфери обігу спирту, лікеро-горілчаних та тютюнових виробів [2, с. 2–3].

Поглиблено аналізуючи тіньову економічну діяльність в АПК України, можна окреслити основні напрями зловживань у цій важливій галузі за минулі періоди реформування та теперішній не менш важливий етап розвитку побудови сучасної моделі господарювання [3]:

1) напрями, які характеризують галузь незалежно від її трансформації: розкрадання матеріальних цінностей, державного або колективного майна; зловживання службовим становищем; неефективне та нецільове використання бюджетних і позабюджетних коштів; шахрайство з фінансовими ресурсами, фіктивне підприємництво; недбале зберігання, нестача і псування сільськогосподарської продукції;

2) напрями, які виникають лише в період реформування: порушення під час реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств порядку прийняття рішень з питань реформування, невиконання рішення в частині створення на базі вказаних підприємств нових агроформувань; невідповідність вимогам чинного законодавства статутних документів новостворених агроформувань (наприклад, стосовно правонаступництва); відсутність належного контролю з питань реорганізації підприємств, інвентаризації майна сільгоспвиробників; невключення осіб, які мають право на отримання земельної частки (паю), до списків на їх одержання; безпідставне включення осіб, які не мають права на одержання

земельної частки (паю), до списки на їх отримання; несвоєчасний розгляд сільськими, селищними радами заяв членів колективних сільськогосподарських підприємств, які мають право на земельну частку (пай), та вчинення перешкод під час виділення його в натурі; встановлення розміру орендної плати нижче рівня, передбаченого законодавством; зловживання спеціалістів земельних ресурсів під час виготовлення документів, необхідних для одержання державного акту на право власності на землю.

Так, А. В. Волошенко вперше у науковій літературі України проаналізував та ввів у науковий вжиток поняття «антикорупційний дирижизм». На його думку, дирижизм – це прояв державою управлінсько-регулятивної активності у важливих сферах і сегментах суспільного розвитку і передусім в економіці [4]. Цей напрям залишається відносно новим, хоча сам термін існував на Заході ще в середині минулого століття.

АПК є базовою сферою економіки та становить значну частину у формуванні ВВП України.

Світовий досвід здійснення антикорупційних заходів засвідчує, що без побудови системи антикорупційного дирижизму зазначений напрям не буде ефективним. Зокрема осторонь від контролю над корупцією та тіньовою економікою залишається громадське суспільство.

Через відсутність ефективного механізму фінансового регулювання розвитку сільськогосподарських підприємств їх діяльність здійснюється у складних умовах. Через наявну диспропорцію цін на готову продукцію знижуються доходи виробників. Соціальний захист працівників галузі на рівні, визначеному чинним законодавством, не забезпечується.

Така ситуація передбачає необхідність подолання наявних недоліків функціонування АПК України та оптимізації державного регулювання, а саме застосування комплексу заходів: структурна перебудова АПК; оптимізація земельної реформи; удосконалення оподаткування підприємств АПК; удосконалення кредитного механізму забезпечення діяльності АПК; захист і підтримка національних товаровиробників; формування державного замовлення на сільськогосподарську

продукцію; створення ефективної інфраструктури; реалізація соціально-правових програм [5].

Необхідно зазначити, що реалізація більшості розроблених державних заходів, програм подолання тіньової економіки в АПК України можлива лише за умови політичної та громадської підтримки цієї сфери щодо усунення причин, які призвели до поширення тіньової економіки та криміналізації соціально-економічних відносин сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел

1. В АПК приховується 20 % тіньової економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vcourse.ua/ua/economics/v-apk-skryvaetsya-20-tenevoy-ekonomiki-ukrainy.html>. – Назва з екрана.

2. Єфімов В. В. Оперативне забезпечення протидії викраданню, що вчинюються організованими злочинними угрупованнями у переробній сфері АПК (за матеріалами підрозділів ДСБЕЗ і БОЗ МВС України) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.07.04 / Єфімов Володимир Веніамінович; Дніпропетр. Держ. ун-т внутр. справ. – Дніпропетровськ, 2007. – 19 с.

3. Прояви тіньової економіки в агропромисловому комплексі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.br.com.ua/referats/Pravo/30413-1.html><https://www.br.com.ua/referats/Pravo/30413-1.html>. – Назва з екрана.

4. Волошенко А. В. Проблеми застосування антикорупційного дирижизму в економіці України [Електронний ресурс] / А. В. Волошенко. – Режим доступу: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2015/2015_6/4.pdf. – Назва з екрана.

5. Березіна Л. М. Світовий досвід державного регулювання АПК: уроки для України [Електронний ресурс] / Л. М. Березіна. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem_Biol/nvlnau/Ekon/2010_16/Beresina.pdf. – Назва з екрана.